

سرفصل درس «ارزشیابی کیفی (توصیفی) در آموزش کودکان»

۱. معرفی درس و منطق آن

سنجش در برنامه درسی فعالیتی مستمر و برنامه ریزی شده است که نتایج آن، نه تنها انعکاس دهند سطح توانایی های کسب شده از سوی دانش آموزان است بلکه، باید بتواند اطلاعات لازم را برای ارزیابی برنامه درسی، فرصت های یادگیری و قضاوت حرفه‌ای از سوی معلم تدارک ببیند. توانایی دانشجوین در تهیه طرح سنجش متناسب با اهداف یادگیری و سطوح آن، شیوه تهیه انواع آزمون و بررسی پایایی و اعتبار آن، و نحوه استفاده از آزمون های هنجار شده به آنان کمک می نماید تا متناسب با اهداف برنامه درسی، موقعیت آموزشی و ویژگی یادگیرندگان از انواع آزمون ها برای ارزیابی سطح توانایی های کسب شده از سوی دانش آموزان استفاده نموده و برای ارتقاء آن برنامه ریزی نمایند.

نام درس: ارزشیابی کیفی (توصیفی) در آموزش کودکان			
<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری - عملی تعداد واحد: ۱+۱ زمان درس: ۴۸ ساعت</p>			
<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:</p> <p>شرحی عملی از ارزشیابی کیفی و ضرورت و چگونگی بکارگیری آن در آموزش کودکان ارائه کند. برای یک موضوع درسی جدول دوبعدی را بر اساس اهداف / محتوا تدوین نموده و متناسب با ظرفیت های موضوع درسی از انواع راهکار های سنجش و ابزارها برای ترسیم نیمرخ دانش آموزان استفاده نماید. چگونگی اطمینان یافتن از اعتبار یافته های ارزشیابی کیفی را تشریح نماید و آنها را برای ارزشیابی مواردی از کودکان، آماده سازی و تحت نظر استاد درس، بکار گیرد و گزارش کند.</p>			
<p>سایستگی اساسی:</p> <p>ck & pck کد ۱-۱ & ۲-</p> <p>۱ & ۳-۱ & ۳-۲ & ۳-۴</p>			
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاکها
در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف / انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون / راهکار های سنجش با سطوح اهداف / انواع محتوا در نظر گرفته شده است و آزمون / راهکار ها با توجه به ماهیت هدف / محتوا از تنوع برخوردار است و امکان پاسخ به تفاوت های فردی را فراهم می کند.	در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف / انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون / راهکار های سنجش با سطوح اهداف / انواع محتوا در نظر گرفته شده است و در این رابطه ماهیت هدف / محتوا نیز مورد توجه قرار گرفته است.	در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف / انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون / راهکارهای سنجش با سطوح اهداف / انواع محتوا در نظر گرفته نشده است.	جدول دو بعدی
در تحلیل و تفسیر نتایج توانسته است اطلاعات را با توجه به تنوع راهکار های سنجش استفاده شده به صورت نظام مند سازماندهی نماید و شواهد کافی برای تصمیم گیری فراهم کند.	در تحلیل و تفسیر نتایج توانسته است اطلاعات را به صورت نظام مند سازماندهی نماید و داده های جمع آوری شده از راهکار های مختلف سنجش را برای تصمیم گیری تلفیق نماید.	در تحلیل و تفسیر نتایج توانسته است اطلاعات را به صورت نظام مند سازماندهی نماید اما نتوانسته است ارتباط بین داده های جمع آوری شده از راهکار های مختلف سنجش را برای تصمیم گیری با یکدیگر تلفیق نماید.	تحلیل و تفسیر نتایج
در طرح سنجش از راهکار های مختلف استفاده شده است و برای ترسیم نیمرخ یادگیری از ملاک ها و سطح عملکردی که به وضوح تمایز سطح عملکرد دانش آموزان را با لحاظ نمودن تفاوت های فردی نشان می دهد استفاده شده است.	در طرح سنجش از راهکار های مختلف استفاده شده است و نیمرخ یادگیری ترسیم شده مبتنی بر کلیه اطلاعات و شواهد جمع آوری شده است.	در طرح سنجش از راهکارهای مختلف استفاده شده است اما نیمرخ یادگیری ترسیم شده مبتنی بر کلیه اطلاعات و شواهد جمع آوری شده نیست.	رسم نیمرخ یادگیری

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

اول: چپستی ارزشیابی کیفی

الف) مفهوم و زمینه های ظهور ارزشیابی کیفی

ب) منطق و ضرورت ارزشیابی کیفی

ب) چگونگی انجام و اعتبار نتایج ارزشیابی کیفی

دوم: ارزشیابی کیفی در مقایسه با ارزشیابی کمی

ابزارهای سنجش در ارزشیابی کمی و کیفی

طرح سنجش در ارزشیابی کمی و کیفی

اعتبار یافته های ارزشیابی کمی و کیفی

جایگاه اجتماعی و فرهنگی ارزشیابی کمی و کیفی

سوم: ابزارهای سنجش کیفی

- سنجش عملکردی

- موقعیت شبیه سازی شده

- نمونه کار

- فهرست واریسی

- مقیاس درجه بندی

- واقعه نگاری

- سنجش رفتار

- پروژه

- پوشه کار

- انواع بازخورد

○ بازخورد معلم به دانش آموز

○ بازخورد در جریان آموزش

○ بازخورد دانش آموز به خودش

○ استفاده از بازخورد ها در تدوین گزارش عملکرد

تکالیف یادگیری:

یک نمونه پوشه کار دانش آموزی را به جهت استفاده از انواع راهکارهای سنجش تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن را شناسایی و با استفاده از منابع علمی، پوشه کار را به جهت کمک به یادگیری دانش آموز/ اصلاح روش های آموزش حاشیه نویسی و ارائه نماید.

چهارم: طرح ریزی سنجش های کیفی

بودجه بندی محتوای آموزشی برای ساخت ابزارهای سنجش کیفی:

بر پایه اهداف/ سرفصل ها

ساخت جدول دو بعدی اهداف و سئوالات/ آزمون ها

ساخت جدول دو بعدی سرفصل ها و سئوالات/ آزمون ها

تهیه جدول مشخصات/ صفات (ویژگی ها) برای سنجش نگرش ها

تکالیف عملکردی:

دو نمونه جدول بودجه بندی یکی بر اساس اهداف و دیگری بر اساس سرفصل ها، در یک موضوع درسی تهیه و مشخص نماید از کدام یک از راهکار های سنجش برای ارزیابی اهداف/ محتوا استفاده می کند. توصیه: کلاس بر روی موضوعات و درس های مختلف جدول دو بعدی را تهیه کنند.

پنجم: تهیه طرح سنجش کیفی

- تعیین اهداف

- تعیین راهکار های سنجش

- تهیه ابزار
- جمع آوری اطلاعات و شواهد
- تحلیل و تفسیر اطلاعات و دشواهد جمع آوری شده
- ترسیم نیمرخ یادگیری دانش آموز
- تصمیم گیری
- تهیه گزارش
- مخاطبان گزارش
- دانش آموز
- اولیاء
- مسئولین

تکلیف یادگیری:

یک طرح سنجش کیفی تهیه، آن را در سطح کلاس درس اجرا و نتایج را با استفاده از نیم رخ یادگیری ترسیم شده از سطح یادگیری بررسی و در خصوص اقدامات بعدی تصمیم گیری نماید.

هفتم: ارزشیابی کیفی در آموزش و پرورش ایران

سابقه ارزشیابی آموزشی در ایران عوامل موثر بر جهت گیری کیفی در ارزشیابی آموزشی ایران ارزشیابی کیفی در واقعیت های مدارس ایران آینده ارزشیابی کیفی در آموزش و پرورش ایران

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

روش مطالعه مستقیم و فردی در مطالعه گزارش های پژوهشی و بررسی میزان اعتبار یافته های پژوهش / آزمون. از روش حل مسئله برای تهیه طراح سنجش، تحلی و تفسیر نتایج بای ترسیم نیمرخ یادگیری دانش آموز. راهبرد مشارکتی برای تولید جدول دوبعدی استفاده می شود.

۴. منابع آموزشی

قره داغی، بهمن. (۱۳۹۵). **صفر تا بیست ارزشیابی برای یادگیری**، نشر زنده اندیشان.
رضوانی، جمشید. (۱۳۹۴). **ارزشیابی کیفی توصیفی با نگرش کاربردی**. نشر اخترنگار.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۵ نمره
کارتولیدی: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۱۰ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

